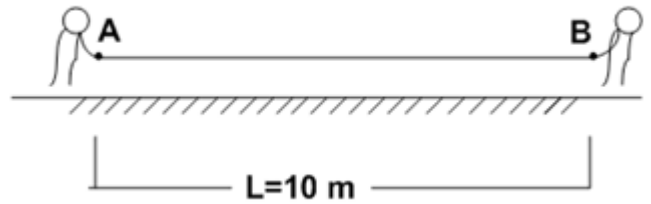

Τράβα με να σε τραβώ...

Δύο μαθητές παγοδρόμοι Α και Β, με μάζες αντίστοιχα $m_1=40\text{Kg}$ και $m_2=60\text{Kg}$, κρατούν τις άκρες ενός σχοινού αμελητέας μάζας. Οι μαθητές στέκονται αρχικά ακίνητοι πάνω σε λείο οριζόντιο επίπεδο (παγοδρόμιο) απέχοντας μεταξύ τους $L=10\text{m}$. Κάποια στιγμή οι μαθητές αρχίζουν να μαζεύουν το σχοινί ασκώντας δύναμη ο ένας στον άλλον, χωρίς να πέσει κανείς από τους δύο.

i) Να βρείτε ποια είναι η σχέση μεταξύ των δυνάμεων που ασκεί ο ένας μαθητής στον άλλο μέσω του σχοινού.

ii) Αν ελάχιστα πριν τη στιγμή της συνάντησης, ο μαθητής Α έχει αποκτήσει ταχύτητα μέτρου $v_1=2\text{m/s}$, ποιά θα είναι το μέτρο της ταχύτητας του μαθητή Β;

iii) Να βρεθεί η απόσταση που θα έχει διανύσει ο κάθε μαθητής μέχρι τη στιγμή που συναντώνται.

iv) Αν η δύναμη που ασκεί ο κάθε μαθητής θεωρηθεί σταθερή να βρείτε το μέτρο της καθώς και τη χρονική στιγμή που οι μαθητές συναντώνται.

Απάντηση

i)

Αρχικά θα πρέπει το σχοινί να είναι τεντωμένο για να ασκεί δύναμη στον κάθε παγοδρόμο. Ο μαθητής Α ασκεί μία δύναμη F'_A στο σχοινί στο σημείο Α και δέχεται από αυτό μία αντίθετη δύναμη F_A σύμφωνα με τον τρίτο νόμο του Νεύτωνα, (δράση – αντίδραση). Αντίστοιχα στο σημείο Β ο μαθητής ασκεί στο σχοινί μία δύναμη F'_B και δέχεται μία F_B από το σχοινί. Επειδή το σχοινί είναι αβαρές ισχύει:

$$\Sigma \vec{F}_{\sigma\chi} = m \cdot \vec{\alpha}_{\sigma\chi} \xrightarrow{(+)\rightarrow} F'_B - F'_A = m_{\sigma\chi} \alpha_{\sigma\chi} \xrightarrow{m_{\sigma\chi}=0} F'_B = F'_A$$

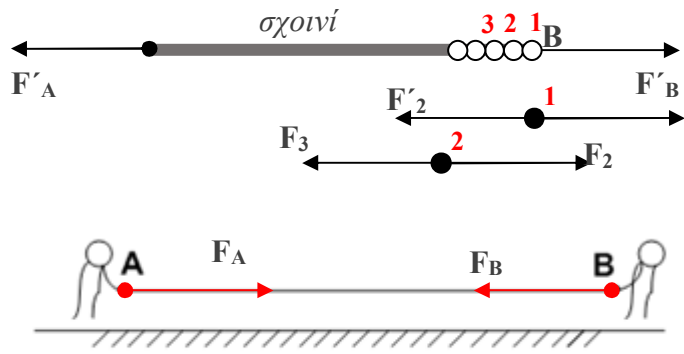
Και τελικά $F_A=F_B$. Δηλ. βλέπουμε ότι το σχοινί ασκεί στους παγοδρόμους δυνάμεις ίσων μέτρων και ο ένας μαθητής μέσω του σχοινού αλληλεπιδρά με τον άλλο με δυνάμεις ίσων μέτρων.

Πως όμως μεταφέρεται η δύναμη;

Στην πραγματικότητα δεν χρειάζεται να τραβούν και οι δύο το σχοινί, αρκεί ο ένας από τους δύο να ξεκινήσει να ασκεί δύναμη στο ένα άκρο του σχοινού.

Ας δούμε κάθε στοιχειώδες τμήμα του σχοινού πως αλληλεπιδρά με τα γειτονικά του.

Το στοιχειώδες **τμήμα 1** του σχοινιού αλληλεπιδρά με τον μαθητή Β και το γειτονικό του στοιχειώδες τμήμα 2 του σχοινιού. Δέχεται την δύναμη F'_B από το μαθητή και τη δύναμη F'_2 από το σχοινί. Επειδή η μάζα του είναι μηδενική προκύπτει ότι $F'_B=F'_2$ και συνεπώς $F'_2=F_B$. Το στοιχειώδες **τμήμα 2** δέχεται τη δύναμη F_2 από το τμήμα 1 και τη δύναμη F_3 από το τμήμα 3. Επειδή η μάζα του είναι μηδενική προκύπτει $F_2=F_3$ όμως $F_2=F'_2$ και τελικά $F_3=F_B$. Συνεχίζοντας για όλα τα τμήματα και φτάνοντας στο άκρο Α προκύπτει $F_A=F_B$.

ii)

Το σύστημα των μαθητών–σχοινί είναι μονωμένο στον άξονα κίνησης και η ορμή του συστήματος διατηρείται σταθερή. Εφαρμόζουμε τη διατήρηση της ορμής στην αρχή και τη στιγμή που συναντώνται οι μαθητές.

$$\vec{p}_{\text{πριν}} = \vec{p}_{\text{μετά}} \Rightarrow \vec{p}_1 + \vec{p}_2 = \vec{p}'_1 + \vec{p}'_2 \xrightarrow{(+)\rightarrow} 0 = m_1 v_1 - m_2 v_2 \Rightarrow$$

$$40 \cdot 2 - 60 \cdot v_2 = 0 \Rightarrow v_2 = \frac{4}{3} m/s$$

iii)

Από τη διατήρηση της ορμής προκύπτει ότι κάθε στιγμή τα μέτρα των ταχυτήτων των μαθητών συνδέονται με τη σχέση $v_1 = \frac{3}{2} v_2$

$$\vec{p}_{\text{πριν}} = \vec{p}_{\text{μετά}} \Rightarrow \vec{p}_1 + \vec{p}_2 = \vec{p}'_1 + \vec{p}'_2 \xrightarrow{(+)\rightarrow} 0 = m_1 v_1 - m_2 v_2 \Rightarrow v_1 = \frac{m_2 v_2}{m_1} \Rightarrow v_1 = \frac{3v_2}{2}$$

Μπορούμε να συμπεράνουμε ότι κάθε στιγμή και η απόσταση που διανύουν οι μαθητές συνδέονται με τη σχέση $dS_1 = \frac{3dS_2}{2}$. Τη στιγμή που συναντώνται ισχύει $\Delta S_1 = 1,5 \cdot \Delta S_2$ και $\Delta S_1 + \Delta S_2 = 10m$.

Από τις σχέσεις αυτές προκύπτει $\Delta S_1 = 6m$ και $\Delta S_2 = 4m$.

iv)

Θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε εξισώσεις κίνησης. Ας εφαρμόσουμε όμως το Θεώρημα Μεταβολής της Κινητικής Ενέργειας για το μαθητή Α.

$$K_{A, \text{τελ}} - K_{A, \text{αρχ}} = W_{FA} \rightarrow$$

$$\frac{1}{2} \cdot m_A \cdot v_A^2 = F_A \cdot \Delta S_1 \rightarrow$$

$$\frac{1}{2} \cdot 40 \cdot 2^2 = F_A \cdot 6 \rightarrow F_A = 40/3 N$$

Από το 2^ο Νόμο του Νεύτωνα στη γενικευμένη του μορφή προκύπτει:

$$\Sigma \vec{F}_A = \frac{d\vec{p}_A}{dt} \stackrel{\vec{F}_A = \text{σταθ.}}{\Rightarrow} \vec{F}_A = \frac{\Delta \vec{p}_A}{\Delta t} \Rightarrow \vec{F}_A = \frac{\vec{p}_{A,\text{τελ}} - \vec{p}_{A,\text{τελ}}^{(+)\rightarrow}}{\Delta t} \Rightarrow F_A = \frac{p_{A,\text{τελ}} - 0}{\Delta t} \Rightarrow$$

$$\Delta t = \frac{p_{A,\text{τελ}}}{F_A} = \frac{m_A \cdot v_A}{F_A} \Rightarrow \Delta t = 6s$$

Υλικό Φυσικής-Χημείας

Γιατί το να μοιράζεσαι πράγματα, είναι καλό για όλους...

Επιμέλεια:

Χ. Αγγιόδημας